

Dialogmöte med myndigheter/organisationer

Den 28 maj Energimyndighetens konferenscenter Stockholm

Minnesanteckningar

Deltagare:

Karin Bårman, Skolverket
Kerstin Eriksson, Kunskapslänken
Lisa Eriksson, Naturvårdsverket (via telefon)
Björn Garefelt, Folkbildningsrådet
Christer Karlsson, Trafikverket
Hans Ljungqvist, Universitets- & Högskolerådet
Anna Nylander, Kemikalieinspektionen
Helene Spetsmark, Konsumentverket
Mathias Sundin, Kunskapslänken
Fredrik Wikström, Myndigheten för ungdoms- & civilsamhällesfrågor (MUCF)
Lisen Vogt, Kunskapslänken

Flera av anmälda representanter för myndigheter hade anmält förhinder med kort varsel. Dessa får, förutom minnesanteckningarna, återkoppling per telefon.

Inledning

Mötets inleddes av Kerstin Eriksson som hälsade alla välkomna. Därefter följde en presentationsrunda.

Hänt i Kunskapslänken

Projektledningen visade ett bildspel som bla visade på de samtal/träffar som genomförts på både regional som nationell nivå sedan förra mötet. De flesta nya kontakter har tagits på departementsnivå med möten med utbildningsdepartementet respektive miljö- & energidepartementet. Gunilla Blomquist på miljö- & energidepartementet har bidragit till att sprida informationen på sitt eget departement såväl som till miljömålsrådet och miljömålsberedningen. Information har även skickats till Framtidskansliet och utrikesdepartementet.

Ett möte med Per Magnusson på Unesco har hållits och detta gav flera bra inputs. Bland annat fick vi kännedom om det departementsöverskridande arbete inom IDA-gruppen som nu sker för att lägga fast den politiska inriktningen kring arbetet med de Globala Hållbarhetsmålen och Politik för Global Utveckling. Se mer under punkten (SDG) nedan.

Gruppen kommer att presentera ett utkast till skrivning 12 juni och sedan kommer en process att ske fram till våren 2016 då beslut kommer att tas i riksdagen.

Regionala dialogmöten har genomförts i de fyra norrlandsläna, Dalarna, Kronoberg och Kalmar. En regional enkät har skickats ut till alla skolchefer och skolnämndsordföranden i Norrland som kompletterar tidigare enkäter i alla KNUT-regionerna. Ytterligare ett möte har hållits med den nationella aktörgruppen.

Behov och incitament för detta arbete

Utifrån diskussionen vid mötet den 17 april presenterade projektledningen en tydligare bild av de incitament och de behov som ligger till grund för Kunskapslänkens arbete. Dessa finns beskrivet i bildspelet som biläggs minnesanteckningarna.

- Sustainable Development Goals (SDG) – De globala hållbarhetsmålen som ska beslutas av FN i september ligger som grund för stora delar av politikens inriktning. Regeringen har tagit tag

i dessa frågor där varje departement för första gången ska ta fram en handlingsplan för hur de, inom sitt område, ska främja en hållbar utveckling. Handlingsplanerna ska sammanställas till en skrivelse som lämnas till riksdagen under våren 2016. Denna process pågår just nu och leds av Cecilia Björner, utrikesråd på utrikesdepartementet.

- Global Action Programme (GAP) – FN:s nya program för att stimulera lärande för hållbar utveckling som antogs i slutet av 2014 och som Sverige har förbundit sig att ha en ledande roll i. Sveriges delegationsgrupp under ledning av Unesco arbetar med en nationell handlingsplan för genomförandet av GAP.
- Läroplanerna – Att arbeta med lärande för hållbar utveckling är ett tydligt uppdrag för såväl förskola, grundskola som gymnasieskola enligt läroplanerna.
- OECD-PISA – Den rapport som OECD har skrivit om hur Sverige ska vända sin negativa trend i PISA-resultaten lyfter i sin första åtgärds punkt fram vikten av att satsa på elevers förmågor inte bara i grundläggande kunskaper utan även inom kritiskt tänkande, globala frågor och miljömässig hållbarhet. Man lyfter även vikten av att stärka lärarens roll och kompetens.
- Forskning – KNUT:s forskargrupp har precis publicerat sin andra rapport. I den lyfts återigen värdet av att skapa relevans i utbildningen genom att koppla den till reella problem och utmaningar. Att arbeta långsiktigt metodiskt med frågorna samt att skapa möten mellan elev, lärare och samhälle. Annan forskning som refererats till är Maria Ojalas forskning om 12-åringars tankar och oro kring miljö- och klimatfrågor.
- Undersökningar – Naturskyddsföreningens kommunundersökningar från 2014 visar att lärande för hållbar utveckling inte är prioriterat bland kommunerna trots att man anser att uppdraget är tydligt. Man eftersöker mer stöd från stat och samhälle. Ungdomar.se gjorde en ungdomsundersökning 2014 som visar att ungdomar har ett stort intresse för hållbarhetsfrågor men att man inte anser få tillräckligt med kunskap eller inflytande.
- Egna enkäter – KNUT och Kunskapslänken har totalt ca 650 svar från pedagoger, skolledare, skoltjänstemän och skolpolitiker. Dessa visar ett tydligt behov av stöd i form av bland annat kompetensutvecklingsinsatser för att kunna utveckla lärandet för hållbar utveckling. Resultaten pekar också på behovet av stöd i form av mer tydliga mål och strategier inom området och där man gärna ser ett större engagemang från myndigheter och regionala organ som länsstyrelser och regionförbund. Den senaste enkäten som genomförts i Norrland bifogas som bildspel (bilaga 2). Övriga resultat ligger på KNUTS webbsida.
- Dialogmöten – Mycket input har kommit från de nationella, regionala och lokala dialoger som genomförts. Nationella aktörer eftersöker resurser ute i landet för att få en större spridning av sina verktyg. Myndigheter har behov av samordning för att därigenom öka möjligheten att nå ut till landets unga medborgare med kunskap och information. Även regionala organisationer efterlyser samordning för spridning av kunskap och information i sina regioner. Kommuner vill ha tydligare uppdrag, prioritering av lärande för hållbar utveckling samt resurser för implementering.

De incitament och behov som presenterades blev föremål för diskussioner och synpunkter från mötesdeltagarna.

Vilket perspektiv och vilken/vilka målgrupper prioriteras? Är det lärande i bred bemärkelse så bör civilsamhället ses som en viktig part i arbetet.

Myndigheternas uppdrag blir allt snävare vilket minskar möjligheterna att ha en bred medborgardialog trots att detta visats sig vara viktigt för att utföra de uppdrag man har. Här behövs ett forum genom vilket departementen kan informeras om vikten av att arbeta med barn och ungdomars delaktighet.

Vid tankesmedjan Global Utmanings jubileumsträff uttryckte framtidsminister Kristina Persson att politiken och förvaltningssystemen inte är synkade för att klara av de målsättningar vi ska uppnå. Statsapparaten har ett allt tydligare mål- & resultatfokus vilket inte gynnar sektorsövergripande tänkande vare sig i myndigheter eller i skolan.

Det civila samhället kan i vissa frågor gå före och agera som en motor.

MUCF gör vart tredje år en stor värderings- & attitydundersökning bland ungdomar. Här borde hållbarhetsfrågorna också finnas representerade. MUCF ansvarar också för den väl spridda ungdomsenkäten LUPP. Kan den anpassas och användas för att också undersöka ungdomars attityder kring hållbar utveckling?

Viktigt att betona hur satsningar kan bidra till att uppnå en mer likvärdig utbildning för alla. Även hur man kan arbeta med dessa frågor för att minska drop-out-problematiken.

I Göteborg arbetade bl.a. Trafikverket med integration mellan yngre och äldre barn och med barn från olika områden vilket var ett bra sätt. Det och andra projekt visar också på vikten av att arbeta med hela skolan då man når alla elever, något som visat sig ge långsiktiga effekter efter projektslut. Vi behöver jobba med människor och inte för.

Barn och unga i samhällsplaneringen – ”det blir viktigt när det är på riktigt”

Christer Carlsson från Trafikverket skulle här presentera det arbete som genomförts i samverkan mellan Trafikverket, Boverket, Folkhälsomyndigheten och sex utvalda kommuner. På grund av att flera av myndigheterna ej var på plats bestämdes att vänta med den presentationen till efter sommaren. En film som visar projektet finns här <http://we.tl/yX6RZkvekP>

Förslag till fortsatt process

Projektledningen presenterade ett förslag till fortsatt process och där insatserna var uppdelade i aktiviteter hösten 2015 och aktiviteter 2016. Förslaget diskuterades och många synpunkter och nya idéer kom fram.

Mötesdeltagarna ville se förtydliganden gällande:

- Syfte, mål och målgrupp
- Vem som kan vara projektägare
- Att satsningen handlar om lärande för hållbar utveckling.

Kunskapslänkens projektledning fick i uppdrag att ta fram en mer specificerad projektplan för den fortsatta processen som representanterna från respektive myndighet kan ha som underlag för att lyfta frågan vidare i sin organisation.

Fredrik Wikström, MUCF, deklarerade att man fortsatt vill engagera sig i processen. Några snabba pengar finns dock inte.

Helene Spetsmark, Konsumentverket, presenterade GD-nätverket ” Myndighetsnätverket för Barn o ungdomsfrågor”. Där finns inte någon särskild grupp för hållbar utveckling och frågan är om detta myndighetsnätverk, eller en Kunskapslänk för lärande för hållbar utveckling, kan utgöra/komplettera GD nätverket med en grupp för hållbar utveckling.

I ett förslag till kommande rapport från Naturvårdsverket gällande uppföljning av miljömålen föreslås ett förtydligande av vikten att Skolverket och Skolinspektionen arbetar med dessa frågor.

Naturvårdsverket har större delen av sina uppdrag inom detta område men barn och unga är inte en uttalad målgrupp vilket gör att den inte så ofta prioriteras. Miljömålen lyfts allt oftare fram som viktiga och därför borde detta arbete knytas upp mot miljömålsarbetet. Naturvårdsverket har samarbetat med Håll Sverige Rent för att nå ut till barn och unga genom pedagogiskt material riktat till pedagoger i skolan.

Finns det specifika delar av de planerade aktiviteterna som presenteras i förslaget till fortsatt process som passar in i någon av myndigheternas uppdrag och därigenom möjliggör delfinansiering av projektet? En fråga som ställdes av Fredrik Wikström och som bör diskuteras inom respektive myndighet.

Det fanns en samsyn från mötesdeltagarna att Skolverket borde ha en ledande roll i formandet av en nationell kunskapsorganisation/Kunskapslänk och där andra myndigheter sedan medverkar för att bidra till utvecklingen.

Det är viktigt att utgå från politikområden och sektorer för att hitta vägar framåt för hållbar utveckling. Regeringen och departementens kommunikation kring hållbar utveckling styrs idag till frågor kring miljömålen och generationsmålen.

Skolverket och de flesta av de myndigheter som ingår i Kunskapslänkens myndighetsnätverk tillhör de 26 miljömålsmyndigheterna som också ingår i en gemensam samverkansgrupp kring dessa frågor.

Mötets uppmaningar till deltagande myndigheter

1. Kan myndigheten/organisationen skriva en enklare form av *Letter of intent*, utan att binda upp sig med medel, för att visa att man vill vara en del av den fortsatta processen att forma en nationell kunskapsorganisation? Detta för att ge stöd åt Energimyndigheten som nu ensam finansierar och leder projektet.
2. Kan myndigheten/organisationen se att någon av de föreslagna aktiviteterna sammanfaller med något av de uppdrag som myndigheten har och som därigenom skulle kunna möjliggöra medfinansiering av den fortsatta processen?
3. Kan nätverksdeltagarna lyfta förslaget till fortsatt process i sina respektive organisationer så att frågorna kommer upp på GD-nivå och även departementsnivå?
Projektledningen för Kunskapslänken kan träffa myndigheter/organisationer separat eller på annat sätt agera bollplank för att bidra till en förankringsprocess.

Fortsatt process för myndighetsnätverket

Det i dagsläget osäkra läget vad gäller fortsatt finansiering för Kunskapslänken efter sommaren påverkar kommande träffar med nätverket. Projektledningen lovade att bjuda in till ett möte efter sommaren för att gruppen ska ta ställning till en eventuell fortsättning. Vid det tillfället kommer Christer Karlsson att presentera projektet "Barn och unga i samhällsplaneringen".

Projektledningen avslutade mötet och tackade för visat intresse.

Länkar:

Sustainable Development Goals – <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/sustainabledevelopmentgoals>

Global Action Programme – <http://www.unesco.se/utbildning/utbildning-for-hallbar-utveckling/>

OECD-rapport om svenska skolan – <http://www.oecd.org/edu/school/Improving-Schools-in-Sweden.pdf>

KNUT forskarrapport nr 1 – <http://www.knutprojektet.se/pdf/KNUT-forskning%20rapport.pdf>

KNUT forskarrapport nr 2 – <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:814471/FULLTEXT01.pdf>

Maria Ojala forskning – http://www.knutprojektet.se/pdf/Ojala_Barn_om_klimat.pdf

Naturskyddsföreningens kommunundersökning –

<http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/rapporter/Rapport%20-%20var%20god%20dr%C3%B6j%2024-sidig%20ny.pdf>

Ungdomar.se ungdomsundersökning –

Barn och unga i samhällsplaneringen – <http://we.tl/yX6RZkvekP>

Kunskapslänkens processer – <http://www.knutprojektet.se/kunskapslanken>